

חוזר מס': 19/2013

ירושלים, א' אב, תשע"ג
8 יולי, 2013

תיק מס': 13/7/5

אל: מנהלי בתי החולים הכלליים
מנהלי האגפים הרפואיים – קופות החולים

הנדון: מתן השירותים בתחום התפתחות הילד על ידי קופות החולים

סימוכין: חוזרנו מס': 51/2006 מיום: 21.12.06 - מבוטל

חוזרנו מס': 28/2000 מיום: 6.8.2000

חוזרנו מס': 3/2012 מיום: 25.1.2012

תיקון מס' 43 התשס"ט 2008 מיום: 1.1.2009 ותיקון מס' 48 התש"ע 2010 מיום: 15.2.2010 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי לגבי מתן שירותים לילדים בספקטרום האוטיסטי, והמלצות ועדה אשר מונתה לצורך בחינת סל השירותים בשנת 2010.
חוזר ס/מנכ"ל פיקוח על קופות החולים והשב"ן 04/2010 "מתן טיפולים בתחום התפתחות הילד עבור ילדים הנמצאים במסגרת החינוך המיוחד"
חוזר ס/מנכ"ל פיקוח על קופות החולים והשב"ן 01/2010 "שירותים בתחום התפתחות הילד"

בהמשך לחוזרנו שבסימוכין, הננו להביא בזאת לידיעתכם אמות מידה לשירותים במקצועות הבריאות הקשורים להתפתחות הילד כפי שגובשו ע"י וועדה שמונתה לנושא.

1. בללי:

השירותים להתפתחות הילד ניתנים על פי צרכים רפואיים והתפתחותיים, בזמן ובמרחק סבירים. ילדים הזקוקים לטיפול בתחום התפתחות הילד, בשל בעיות רפואיות נוספות (שאינן התפתחותיות, כגון לאחר ניתוח, תאונה, מחלה, או כתוצאה מליקוי דוגמת חיך שסוע וכו') יקבלו אותו בהתאם לצורך רפואי ובכפוף למסגרת סל שירותי הבריאות ללא תלות בזכאות לסל השירותים ההתפתחותיים. ההפניה להתפתחות הילד הינה באישור הגורם המוסמך. על מתן השירות תחול סמכותם של גורמי הפיקוח והביקורת כמקובל.

2. מטרה:

פרסום אמות המידה לשירותים בתחום התפתחות הילד.

3. הגדרות:

"גורם רפואי מוסמך": רופא מומחה בנוירולוגיה ילדים והתפתחות הילד או רופא ילדים עם ניסיון עבודה של 3 שנים לפחות, בהיקף של חצי משרה לפחות, במכון מוכר להתפתחות הילד.
"גורם מקצועי מוסמך": הוא בעל מקצוע בריאות (פיזותרפיסט, מרפא בעיסוק, קלינאי תקשורת, פסיכולוג, עובד סוציאלי) העומד בדרישות משרד הבריאות ובעל ניסיון של 3 שנים לפחות בעבודה בתחום התפתחות הילד.

"הפרעה התפתחותית סומטית": כמפורט בחוזר מס' 42/2002 של משרד הבריאות.
"הפרעה התפתחותית מורכבת": ילד עם ליקוי ביותר מתחום תפקודי אחד מתחומי התפתחות הילד (מוטורי, תחושי, קוגניטיבי, שפתי, פסיכוסוציאלי, פסיכולוגי/רגשי).

4. הנחיות:

4.1. כללי אבחון וטיפול במכונים ויחידות להתפתחות הילד המוכרות ע"י משרד הבריאות:

4.1.1. החלטה על צורך בביצוע אבחון רפואי נוירולוגי התפתחותי הינה החלטה קלינית מקצועית ואיננה נדרשת משיקולים חינוכיים.

4.1.2. כל ילד הסובל מהפרעה התפתחותית סומטית, זכאי לקבל טיפול עד גיל 18 בהתאם לצורך (על פי קביעת הגורם המקצועי המוסמך בקופה) ובדרך כלל עד ל- 3 טיפולים בשבוע.

4.1.3. כל ילד שאינו בעל הפרעה התפתחותית סומטית אך סובל מהפרעה התפתחותית מורכבת, יאובחן ויטופל במכון או יחידה המוכרים ע"י משרד הבריאות.

4.1.4. ילד עד גיל 4 שנים עם חשד לעיכוב התפתחותי, יופנה לאבחון במכון מוכר להתפתחות הילד. צוות המכון יכול להשלים את תהליך האבחון הרב מקצועי במסגרת המכון או להפנות את הילד לגורמים מקצועיים מחוץ למכון להשלמת האבחון.

4.1.5. הטיפול יכול להינתן במסגרת מכון או יחידה התפתחותית המוכרת ע"י משרד הבריאות. ניתן להפנות ילד לקבלת טיפול ע"י גורמים מקצועיים שאינם במסגרת מכון או יחידה התפתחותית רק אם לא מדובר בבעיה התפתחותית מורכבת.

4.1.6. ילד בגיל 4-9 שנים, שאינו סובל מהפרעה התפתחותית סומטית או מורכבת, יכול לעבור אבחון על ידי כל גורם רפואי מקצועי מוסמך.

4.1.7. ילד עם הפרעה התפתחותית סומטית או מורכבת יקבל שירותים פסיכוסוציאליים ופסיכולוגים לפי צרכיו במסגרת האבחון והטיפול הכוללני ביחידה.

4.1.8. ילד עם בעיה בתחום אחד בלבד, שאינו בעל הפרעה התפתחותית סומטית, ניתן להפנות לטיפול ע"י גורם שאיננו מכון או יחידה התפתחותית מוכרת, העומד באמות המידה של משרד הבריאות.

4.1.9. ילד הזקוק לטיפול על ידי יותר מבעל מקצוע בריאות אחד, יטופל במסגרת מכונים או יחידות מוכרות להתפתחות הילד. ילדים אלה יקבלו את כל הטיפולים תחת קורת גג אחת.

4.1.10. במקרים מיוחדים ניתן להפנות ילד עם הפרעה התפתחותית סומטית או מורכבת לגורמים מקצועיים שאינם במסגרת מכון או יחידה התפתחותית העומדים באמות המידה של משרד הבריאות (חוזרנו מס' 3/2012).

4.1.11. ילדים בעלי סיכון גבוה להפרעה התפתחותית, כמפורט בחוזר "הפניה מוקדמת של ילדים בסיכון למכון להתפתחות הילד מסמך מספר 28/2000", יעברו הערכה התפתחותית לפי המקרה. הצורך במעקב ותדירותו ייקבעו על ידי הגורם הרפואי המוסמך בתחום ההתפתחותי, באישור הגורם המקצועי מטעם הקופה.

4.1.12. משך הטיפול בכל אחד ממקצועות הבריאות לא יפחת מ-45 דקות ויכלול מתן הדרכה להורים.

4.1.13. הפסקת טיפול תתבצע לפי שיקול דעת מקצועי.

5. מספר הטיפולים:

ילדים שאינם סובלים מהפרעה התפתחותית סומטית ושלא אובחנו כנמצאים בספקטרום האוטיסטי זכאים לסל טיפולים כדלקמן:

5.1. מהלידה עד גיל 3 שנים:

בהתאם לצורך ולפי שיקול דעת רפואי מקצועי של הרופא המומחה מטעם הקופה, ללא הגבלה במספר הטיפולים.

5.2. בגילאי 3-6:

בהתאם לצורך ולפי שיקול דעת רפואי מקצועי של מומחה הקופה, גם אם לא קיבל את מלוא הטיפולים שהסל מאפשר, והם: עד 27 טיפולים לשנה – למקצוע, ועד 54 טיפולים בכל המקצועות יחד.

5.3. אבחון לפני גיל 6:

ילד שפנה לאבחון לפני גיל 6 שנים יהיה זכאי, בשנה הראשונה לטיפול בו, למספר הטיפולים להם היה זכאי ביום ההפניה.

5.4. בגילאי 6-9:

בהתאם לצורך ולפי שיקול דעת רפואי מקצועי של מומחה הקופה, עד 9 טיפולים לשנה למקצוע ועד 18 טיפולים לשנה בכל המקצועות יחד.

אמות המידה לקביעת מספר הטיפולים לילדים שאינם סובלים מהפרעה התפתחותית סומטית הנן הצרכים, המטרות והיעדים שהוצבו ע"י אנשי המקצוע, בהתאם לקביעת גורם רפואי מוסמך או גורם מקצועי מוסמך.

האבחון לא יבוא במניין הטיפולים הכלולים במכסה.

6. זכאות תלמידי החינוך המיוחד לקבלת שירותים התפתחותיים ע"י הקופה:

על פי חוק החינוך המיוחד, תשמ"ח, 1988 – סעיף 22 ב' (שירותי בריאות הניתנים לפי חוק זה אינם שירותי בריאות ולאור זה מצופה ומוסכם כי מערכת החינוך תספק את השירותים ההתפתחותיים לילדי החינוך המיוחד על פי סל החינוך המיוחד. יחד עם זאת, קופת החולים אינה רשאית לשלול שירותים לילד בתחום התפתחות הילד רק מן הטעם כי הילד הנו תלמיד בחינוך המיוחד או בכל מערכת חינוכית אחרת ועליה לספק את השירותים ההתפתחותיים לפי צרכי הילד. הצורך בטיפולים ייקבע על ידי הגורם הרפואי המוסמך בתחום ההתפתחותי, באישור הקופה, לאחר קבלת סיכומים מהגורמים המקצועיים החינוכיים (גן או בית ספר) וללא תלות בשירותי להם זכאי הילד במסגרת החינוך המיוחד.

7. זכאות לשירותים התפתחותיים של ילדים ברצף האוטיסטי:

ילדים שאובחנו כסובלים מהפרעה בספקטרום האוטיסטי ושאונם משתתפים בתכנית הטיפול הבריאותי המקדם מטעם משרד הבריאות, זכאים, עד הגיעם לגיל 18 שנים, ל-3 טיפולים שבועיים (כאשר משך כל טיפול לא יפחת מארבעים וחמש דקות כפי שפורט לעיל) במקצועות הבריאות בהתאם לצורך ועל פי חוות מקצועית של קופת החולים, מתוך סל השירותים בהתפתחות הילד כמפורט בחוק (ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת, פיזיותרפיה, פסיכולוגיה ועבודה סוציאלית). הטיפולים יינתנו, במכונים או ביחידות המוכרים על ידי משרד הבריאות או על ידי גורמים מקצועיים מוסמכים ובעלי נסיון בטיפול בילדים בספקטרום האוטיסטי.

8. משך המתנה לאבחון ולטיפול (ממועד הפניה על ידי הרופא למערך ההתפתחותי בקופה):

8.1. משך המתנה המרבי לאבחון ולתחילת טיפול גם יחד (מרגע הפניה הראשונה של המשפחה לקופה), לא יעלה על 3 חודשים;

8.2. קיימת קדימות לאבחון ולטיפול לילדים, כמפורט להלן, בשנה הראשונה להפנייתם (חוזרנו מס' 28/2000):

8.2.1. הפרעה התפתחותית הדורשת התערבות טיפולית מיידית;

8.2.2. ילדי עולים עם הפרעה התפתחותית בשנה הראשונה לעלייתם ארצה הממתינים לאבחון התפתחותי למיצוי זכויותיהם בביטוח הלאומי או בחינוך המיוחד;

8.2.3. פגים שנולדו במשקל לידה מתחת ל-1500 גרם ולפני שבוע 32 להריון, זמן המתנה המירבי לאבחון ולהתחלת טיפול בילדים אלו, מעת הפניה, לא יעלה על חודשיים.

8.3. במקרה של עיכוב במתן השירות (אבחון וטיפול) מעבר למועדים שנקבעו, זכאי הילד להחזר בגין רכישת השירות באופן פרטי בכפוף לתעריפים בתחום התפתחות הילד בקיזוז סכום ההשתתפות העצמית (כל זאת, על פי חוזר סמנכ"ל לפיקוח על קופות חולים ושירותי בריאות נוספים מס' 1/10).

9. אבחון וטיפול פסיכולוגי:

טיפול פסיכוסוציאליים וטיפולים פסיכולוגיים התפתחותיים מהווים חלק מסל הטיפולים בתחום התפתחות הילד והם יינתנו לפי צרכי הילד ועל פי הגדרת החוק.

9.1. אבחון פסיכולוגי יינתן לילדים הזקוקים לכך לדעת הצוות המטפל.

9.2. אבחון פסיכולוגי לצרכי השמה לחינוך המיוחד (בילדים עד גיל 6 שנים) יתבצע במערך ההתפתחותי בקופת החולים בה רשום הילד גם במצבים בהם אין צורך רפואי באבחון התפתחותי. אבחונים אלה (שאינם לצרכים רפואיים התפתחותיים) ימומנו על ידי משרד החינוך לפי תעריפי משרד הבריאות. אבחון פסיכולוגי הנדרש לצרכי השמה בלבד ולא לצורך טיפולי התפתחותי איננו מזכה בהחזר מהקופה אם נרכש באופן פרטי.

9.3. אבחון פסיכולוגי חוזר יינתן בהתאם לצורך. ככלל, אין צורך באבחון כאמור יותר מפעמים במשך שש שנות הזכאות, בנוסף לאבחון הראשון, ואין מקום לאבחון חוזר בטרם חלפה שנה מהאבחון הקודם.

10. אבחון וטיפול פסיכוסוציאלי: הערכה פסיכוסוציאלית (INTAKE) תינתן ע"י עובדת סוציאלית לכל ילד הזקוק לכך לדעת הצוות הממייין / מאבחן.

11. אבחון וטיפול בריפוי בעיסוק: יינתנו בהתאם להגדרות מקצוע זה על ידי משרד הבריאות.

12. אבחון וטיפול בפזיוותרפיה: יינתנו בהתאם להגדרות מקצוע זה על ידי משרד הבריאות.

13. אבחון וטיפול בהפרעות בתקשורת: יינתנו בהתאם להגדרות מקצוע זה על ידי משרד הבריאות.

14. השתתפות עצמית כמפורט בחוזר ס/מנכ"ל הפיקוח על קופות החולים והשב"ץ "ערכון תשלומים בעד שירותי בריאות ותרופות לשנת 2012" המתערכן אחת לשנה:

14.1. ההשתתפות הכספית העצמית המירבית לילד בגיל 3-9 שנים, שאינו סובל מהפרעה התפתחותית סומטית, בגין שירותים מתחום התפתחות הילד היא לפי הקבוע בחוק, בסעיף 6 לחלק השני בתוספת השניה בחוק.

14.2. ילדים ברצף האוטיסטי המקבלים את השירותים בקופת החולים על פי החוק אינם פטורים מהשתתפות עצמית.

14.3. פטורים מתשלום השתתפות עצמית:

14.3.1. ילדים עד גיל 3 שנים;

14.3.2. ילדים עם הפרעות התפתחותיות סומטיות;

14.3.3. ילדים שהוריהם מקבלים הבטחת הכנסה.

15. דיווח:

אחת לשנה יועבר ע"י מנהלי המכונים והיחידות ההתפתחותיות, דיווח על מספר האבחונים והטיפולים, למנהל המחלקה להתפתחות הילד במשרד הבריאות.

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

ב ב ר כ ה,

פרופ' ארנון אפק
ראש מינהל הרפואה

העתק : שרת הבריאות
המנהל הכללי
המשנה למנהל הכללי
חברי הנהלה מורחבת
צ.ה.ל - קרפ"ר, רע"ן רפואה - מקרפ"ר
קרפ"ר - שרות בתי הסוהר
קרפ"ר - משטרת ישראל
רכז הבריאות, אגף תקציבים - משרד הבריאות
יו"ר ההסתדרות הרפואית
יו"ר מועצה מדעית - ההסתדרות הרפואית
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ארכיון המדינה
מנכ"ל חברת ענבל

סימוכין : 07815513

כתובת אתר האינטרנט בו מפורסמים חוזרי מינהל הרפואה וחוזרי
מנכ"ל היא: - www.health.gov.il